

Nr 2

Utlåtande i anledning av väckt motion om ökat djurskydd.

Tredje lagutskottet har behandlat en inom riksdagens första kammare väckt och till lagutskott hänvisad motion, nr 35, av herr *Skårman*.

I motionen hemställes »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till skärpning av djurskyddslagstiftningen i syfte att på ett tidigt stadium uppdaga grov vanvård och misshandel av djur».

Till stöd för yrkandet anförs bl. a. att det gång efter annan kommer i dagen upprörande fall av vanvård och misshandel av djur. Ett återkommande drag i dessa fall av grov vanvård är att missförhållandena kunnat hålla på under lång tid innan de kommit till myndigheternas kännedom och djuren befriats från sina plågoandar och kommit under åtal. Motionären pekar i sammanhanget på att det i de större tätorterna råder en hög grad av anonymitet och att samma är förhållandet i de utglesade bygder, där det är långt mellan grannarna. Fråga är emellertid också, anförs i motionen, om inte djurskyddsinspektionen sådan den utformats i praktiken blivit alltför omständlig och ibland överlämnats till frivilliga krafter i djurskyddsföreningar, som varken har personal eller medel till en effektiv övervakning. Även detta kan ha bidragit till missförhållandena.

Motionären anför i fortsättningen bl. a. att djurskyddslagen säkerligen skulle vara effektiv om den kunde bringas till efterlevnad och snabb reaktion. Bestämmelserna om tillsynen är så utformade att det är ganska väl sörjt för att »apparaten» skall fungera hela skalan igenom, om nu ärendet kommer till allmän kännedom. Det är emellertid enligt motionärens mening just här det brister. Många gånger är hälsovårdsnämnderna så sammansatta och så överhopade med ärenden att de inte har tid att reagera så snabbt, som erfordras vid grova vanvårdsfall. Allmänheten vet vidare ofta inte, vart man skall vända sig med en anmälan om misstanke att vanvård sker. Förhållandena gör att många föredrar att inte göra den anmälan, som borde vara en moralisk plikt. Dock har många djurskyddsföreningar enligt vad motionären anför tagit kontakt med frivilliga och anställt dessa som »djurskyddsinspektörer», ibland har polismän satsat sin fritid åt dylika uppdrag och därmed givit dessa ett sken av offentlighet för att klara upp misstänkta missförhållanden. Dessa föreningar har emellertid ofta en svag ekonomi eller för en tynande tillvaro, varför de inte kan betala sina inspektörer ens respengar för att utreda en anmälan.

Motionären förklarar avslutningsvis att det vill synas som om man genom en skärpning av lagstiftningen skulle kunna effektivisera djurskyddet. En möjlighet vore att legalisera dessa »djurskyddsinspektörer» och ge dem polismans befogenhet, men även andra utvägar står säkerligen till buds.

Vissa bestämmelser angående djurskydd

Före tillkomsten av lagen den 19 maj 1944 (nr 219) om djurskydd (*djurskyddslagen*) fanns i vår lagstiftning ingen annan allmän reglering av djurskyddsfrågorna än bestämmelsen i strafflagen om brottet djurplågeri. När strafflagen den 1 januari 1965 ersattes med brottsbalken, överfördes bestämmelsen i sak oförändrad till *16 kap. 13 § brottsbalken*. Enligt detta lagrum dömdes för djurplågeri till böter eller fängelse i högst två år, om någon genom misshandel, överansträngning, vanvård eller annorledes utsatte djur för otillbörligt lidande. Stadgandet har skärpts genom lagändring, som trätt i kraft den 1 juli 1966. Numera skall sålunda dömas för djurplågeri till böter eller fängelse i högst två år, om någon genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt otillbörligen utsätter djur för lidande. Straffbestämmelsen om djurplågeri är alltså grundläggande för den rättsliga regleringen av djurskyddet.

Från och med den 1 januari 1945 gäller djurskyddslagen. Vissa ändringar i lagen har skett från och med den 1 januari 1959, gällande framför allt bestämmelserna i 14 och 15 §§ om tillsyn å lagens efterlevnad. Från och med den 1 juli 1966 har vidare införts förbud mot s. k. hållning och klubbning vid betesgång och föreskrifter beträffande löplina m. m. för bandhund. Från och med den 1 januari 1967 har slutligen införts krav på tillstånd för att driva kennelrörelse och hundpensionat.

Enligt 1 § djurskyddslagen avser den vård och behandling av husdjur och av andra djur som hålls i fångenskap. Lagen avser alltså inte såsom brottsbalkens stadgande alla slag av djur.

Djurskyddslagen innehåller i 2—6 §§ allmänna bestämmelser om behandlingen av djur. Dessa innebär i huvudsak följande. Djur skall behandlas väl och såvitt möjligt skyddas mot lidande. Stall eller annat förvaringsrum skall erbjuda tillräckligt utrymme och skydd samt skall hållas tillfredsställande rent. Djur skall förses med erforderligt foder och vatten. När djur används i arbete, skall såvitt möjligt iakttas, att det inte överanstränges. Pådrivning eller aga med redskap som lätt kan sarga eller på annat sätt skada djuret får inte förekomma. Djur får vidare inte hållas bundet eller tjudrat på ett för djuret plågsamt sätt eller så att det inte kan få behövlig vila. S. k. hållning eller klubbning vid betesgång får heller inte förekomma. Djur som blivit sjukt eller skadat skall utan dröjsmål omhändertagas för erforderlig omvårdnad, såvida inte sjukdomen eller ska-

dan är så svårartad att djuret bör dödas. Vid transport av djur skall särskilt iakttas att transportmedlet är lämpat för ändamålet och att djuret såvitt möjligt skyddas mot stötar, skavning och dylikt.

8 § ger bestämmelser om förevisning av djur och föreskriver att djur inte får övas för eller användas vid filminspelning m. m. på sådant sätt att det utsätts för ångest eller annat lidande.

8 a § föreskriver att det krävs tillstånd av hälsovårdsnämnden för att driva kennelrörelse och hundpensionat.

I 8 b § meddelas föreskrifter beträffande löplina m. m. för bandhund.

9—13 §§ innehåller bestämmelser om kastrering och kupering m. m. samt om användning av djur för vetenskapligt ändamål.

Överträdelse av de speciella bestämmelserna i 8 a § och 9—12 §§ djurskyddslagen straffas enligt 21 § med dagsböter. Däremot stadgas i lagen ej straff för överträdelse av de allmänna bestämmelserna. För att framtvunga efterlevnad av dessa har lagen ett administrativt övervakningssystem. Bestämmelserna härom finns i 14 och 15 §§. Djur som används inom försvarsväsendet är enligt 16 § undantagna från övervakningssystemet men inte från lagens bestämmelser i övrigt. Genom de från och med år 1959 gällande ändringarna av 14 och 15 §§ har övervakningsorganisationen och övervakningsorganens befogenheter stärkts. Enligt 14 § har hälsovårdsnämnden i orten att öva tillsyn över djurens vård och behandling. För sådant ändamål skall nämnden utse en eller vid behov flera tillsyningsmän. Vid tillsynen medverkar länsveterinären och distrikts- eller stadsveterinären. Länsstyrelsen skall, med biträde av länsveterinären, vaka över att hälsovårdsnämnder och tillsyningsmän samt distrikts- och stadsveterinärer fullgör sina åligganden. Högsta tillsynen över djurskyddet tillkommer veterinärstyrelsen, som har att till ledning för övriga tillsynsorgan meddela erforderliga råd och anvisningar. Åsidosätter någon vad som stadgas i de allmänna bestämmelserna i 2—6 §§ eller 8 b §, äger hälsovårdsnämnden, i den mån ej särskilda bestämmelser är gällande, meddela erforderlig föreskrift om vad han enligt dessa paragrafer har att iakttä. Nämnden äger i sådant fall också stadga vite. Underlåter någon att vidta föreskriven åtgärd, äger nämnden verkställa åtgärden på den försumliges bekostnad. Samma befogenheter tillkommer länsstyrelsen. Enligt 15 § är den som har djur i sin vård skyldig att låta hälsovårdsnämnden, tillsyningsman, de förut nämnda veterinärerna m. fl. besiktiga djuret samt stall eller annat förvaringsrum, födoämnen, redskap och persedlar som är avsedda för djuret. Polismyndigheten meddelar handräckning för dylik besiktning.

Om överträdelse av djurskyddslagens bestämmelser — allmänna eller speciella — innebär djurplågeri dömes, såsom erinras i 21 §, till straff enligt brottsbalken. I sådant fall utesluts tillämpning av djurskyddslagens straffbestämmelser.

Redan före djurskyddslagen tillkom *lagen den 4 juni 1937 (nr 313) angående slakt av husdjur*, som trätt i kraft den 1 juli 1938. Även denna lag har djurskyddskaraktär. I 7 § djurskyddslagen hänvisas till slaktlagen.

Djurskyddslagen kompletteras i övrigt av särskilda föreskrifter som utfärdats på grund av bemyndigande i lagen. Genom kungörelsen den 15 december 1944 (nr 781) angående transport av vissa levande djur med motorfordon m. m. (*transportkungörelsen*), har Kungl. Maj:t sålunda meddelat föreskrifter om beskaffenhet och utrustning av motorfordon eller släpfordon som används för djurtransport, om lastning av djur, om djurs vård under transport m. m. Åsidosättande av dessa föreskrifter straffas med dagsböter. Den i 14 § djurskyddslagen föreskrivna tillsynen avser även efterlevnaden av transportkungörelsen och andra med stöd av lagen utfärdade specialförfattningar.

Med stöd av bemyndigande i 8 § djurskyddslagen har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelsen den 6 november 1959 (nr 486) om offentlig förevisning av djur (*förevisningskungörelsen*), som trätt i kraft den 1 januari 1960. All offentlig förevisning av djur, vare sig den äger rum i zoologisk trädgård, djurpark, cirkus eller varieté, i föreläsnings-, utställnings- eller affärslokal, på tävlingsbana eller annorstädes, skall enligt 1 § kungörelsen stå under särskilt överinseende av veterinärstyrelsen i samverkan med övriga i djurskyddslagen nämnda tillsynsmyndigheter. Detta gäller även filminspelning med djur och sådan övning med djur, som utgör förberedelse till offentlig förevisning, ävensom djurens förvaring, transport och behandling i övrigt under tid då förevisningen, filminspelningen eller övningen inte pågår. Enligt 2 § åläggs veterinärstyrelsen att i erforderlig utsträckning genom inspektioner låta undersöka hur djuren handhas.

På grund av bemyndigande i 12 § djurskyddslagen har Kungl. Maj:t utfärdat *kungörelsen den 17 november 1944 (nr 771) med vissa bestämmelser om användning av djur för vetenskapligt ändamål m. m.* Tillsynen ankommer på veterinärstyrelsen.

Med stöd av bemyndigande i 18 § djurskyddslagen har Kungl. Maj:t även utfärdat *kungörelsen den 17 november 1944 (nr 769) angående farandet vid polismyndighets omhändertagande av djur m. m.*

1965 års riksdag m. m.

Under år 1965 har riksdagen antagit förslag till ändringar i 16 kap. 13 § brottsbalken, djurskyddslagen samt lagen angående slakt av husdjur (prop. nr 138, L⁹U 31, rskr. 408). Lagändringarna innebär att gärningsbeskrivningen vid djurplågeri skärps, att förbud införs mot hållning och klubbning vid betesgång, att det skall krävas tillstånd för att driva kennelrörelse och hundpensionat, att tvingande föreskrifter införs beträffande löplina m. m.

för bandhund och att bedövningstvång införs vid renslakt. Tillståndstvånget för kennelrörelse och hundpensionat har liksom bedövningstvånget vid renslakt införts fr. o. m. den 1 januari 1967 medan övriga lagändringar trätt i kraft den 1 juli 1966.

I propositionen berördes även — jämte annat — vissa spörsmål som kunde lösas utan riksdagens medverkan, nämligen frågor om användning av djur för vetenskapliga ändamål, kastrering av ren, vissa hästtävlingar, transport av levande djur och tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad. Med hänsyn till innehållet i motionen begränsas redogörelsen till den sistnämnda frågan. *Departementschefen* anförde härom bl. a. följande (s. 106 f):

Frågan om tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad har tidigare behandlats av djurskyddsutredningen, nämligen i betänkande som avgavs år 1956. Detta ledde till vissa ändringar i lagen från och med den 1 januari 1959, vilka syftade till en effektivisering av tillsynen. Huvudprincipen enligt gällande ordning är att det är hälsovårdsnämnden i orten som har att utöva tillsyn över djurens vård och behandling. Nämnden är skyldig att utse en eller vid behov flera tillsyningsmän. Länsveterinären samt distrikts- eller stadsveterinär medverkar vid tillsynen och länsstyrelsen skall med biträde av länsveterinären vaka över att hälsovårdsnämnder och tillsyningsmän samt distrikts- och stadsveterinärer fullgör sina åligganden. Veterinärstyrelsen har högsta tillsynen och meddelar råd och anvisningar till ledning för övriga tillsynsorgan.

Utredningsmannen har nu ansett sig kunna konstatera att det — trots de ändrade bestämmelserna — alltjämt brister i fråga om djurskyddskontrollen på det lokala planet och att de möjligheter som lagstiftningen lägger i kontrollmyndigheternas hand inte utnyttjas. Efter att ha övervägt vissa andra förslag till ändrade bestämmelser har utredningsmannen stannat för att förordna en regel enligt vilken polisman i orten utan särskilt förordnande skall vara behörig att göra sådan besiktning som avses i 15 § djurskyddslagen, dvs. besiktning av djur samt stallar, födoämnen, redskap m. m. Polismannen skulle med andra ord få samma behörighet i detta avseende som hälsovårdsnämndernas tillsyningsmän.

Departementschefen fann sig emellertid på anförda skäl inte kunna förordna att polisman tillades den föreslagna behörigheten. Departementschefen fortsatte därefter:

Utredningsmannen har ansett att djurskyddslagens nuvarande föreskrifter beträffande kontrollen över lagens efterlevnad har ett innehåll som väl täcker vad lagstiftaren åsyftat. Jag delar denna uppfattning och jag har även i ett tidigare avsnitt av denna framställning uttalat mig för att den effektivisering av tillsynen som krävs i fråga om de vetenskapliga djurförsöken bör äga rum inom ramen för nuvarande ordning.

Intrycket att det alltjämt i många fall brister i de lokala myndigheternas handhavande av tillsynen enligt djurskyddslagen har i stort sett bestyrkts genom uttalanden under remissbehandlingen. När man bedömer detta läge får man komma ihåg att de nu gällande tillsynsbestämmelserna, som bl. a. bar medfört att utseende av tillsyningsmän blivit obligatoriskt, har varit i kraft så pass kort tid som från och med 1959. Även om det på sina håll sy-

nes förekomma en verklig eftersläpning bör man kunna utgå från att den fortsatta utvecklingen skall innebära att intentionerna bakom bestämmelserna blir mera fullständigt förverkligade. I detta avseende har man också anledning att fästa stora förhoppningar vid kommunsammanslagningarna, som skapar förutsättningar för vidgad användning av heltidsanställda tillsyningsmän. Härigenom bör det bli möjligt att efter hand bygga upp en kår av kunniga och i förhållande till lokala intressebetsättningar relativt fria befattningshavare som förmår att hävda djurskyddsintresset med erforderlig kraft. Det är emellertid inte tillräckligt att avvakta de förbättringar som kan väntas komma på detta sätt utan åtgärder bör vidtas för att påskynda den önskvärda utvecklingen.

Det viktigaste blir då att genom upplysning söka väcka och stärka det personliga intresset och känslan av ansvar för tillsynsuppgifterna hos dem som i olika egenskaper ombesörjer tillsynen på det lokala planet, d.v.s. i första hand hälsovårdsnämndernas ledamöter och tillsyningsmän. I detta syfte bör enligt min mening anordnas en informationskampanj i central regi, lämpligen genom veterinärstyrelsens försorg. Härjämte synes det motiverat att främst med tanke på tillsyningsmännen anordna en utbildningsverksamhet som mera inriktas på instruktion beträffande praktiska tillsynsfrågor. Den informations- och instruktionsverksamhet som jag sålunda vill förordna torde i lämpliga former böra utsträckas till att avse även tjänsteveterinärerna. Härigenom ges bl. a. tillfälle till mera ingående behandling av de särskilda problem som gäller tillsynen över användning av djur för vetenskapliga och liknande ändamål. Det förtjänar att understrykas att den särskilda aktivisering som krävs i fråga om detta avsnitt av tillsynsuppgifterna inte kan komma till stånd utan betydande insatser från tjänsteveterinärernas sida.

I övrigt finns knappast anledning att nu ingå på detaljerna i de åtgärder som enligt det anförda bör vidtas för att förbättra djurskyddstillsynen. Det synes lämpligt att veterinärstyrelsen får i uppdrag att närmare planlägga åtgärderna samt att inkomma till Kungl. Maj:t med förslag härom jämte erforderliga kostnadsberäkningar.

Under remissbehandlingen av utredningsmannens förslag har man framfört vissa förslag om att en intensivare tillsynsverksamhet skulle framtvingas genom föreskrifter om regelbundet återkommande, rutinmässiga inspektioner av djurhållningen. Jag anser att frågan härom bör få vila till dess att man provat möjligheterna att gå fram efter den mjukare linje som jag här har förordat.

I *motion* (II:907) i anledning av propositionen hemställdes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära förslag om en ny tillsynsorganisation under länsveterinärerna enligt i motionen angivna riktlinjer. Mot bakgrunden av rådande missförhållanden i samband med hållande av bandhund föreslogs vidare i en annan *motion* (II:910) att riksdagen måtte begära, att Kungl. Maj:t snarast möjligt ville föranstalta om en utredning av de praktiska resultaten av åtgärderna för att förbättra tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad och om så anses behövt förelägga riksdagen de förslag till författningsändringar, som må föranledas därav.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande anförde *tredje lagutskottet* i fråga om tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad följande (s. 47 f.):

Utskottet delar den i motionen II:907 uttalade uppfattningen, att det alltför jämt i många fall brister i de lokala myndigheternas handhavande av tillsynen enligt djurskyddslagen och att åtgärder är nödvändiga för att förbättra det nuvarande tillståndet, som i åtskilliga fall synes innebära att 1959 års lagstiftning om tillsynen i mycket blivit verkningslös. När det gäller att komma till rätta med missförhållandena synes emellertid — såsom även departementschefen funnit — i allt fall tills vidare böra väljas en lösning, som faller inom ramen för nuvarande ordning. Utskottet föreslår sålunda att hemställa i den nämnda motionen icke skall föranleda någon riksdagens åtgärd.

Motionerna II:907 och II:910 kan sägas ha det gemensamma syftet att effektivisera tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad. Såsom redan nämnts anser även utskottet att en förbättrad tillsyn är nödvändig. Vad beträffar frågan om möjligheterna att uppnå en sådan inom ramen för nuvarande ordning vill utskottet anföra följande.

De rådande missförhållandena synes till stor del bero på att det i många kommuner saknas underlag för anställning av avlönade tillsyningsmän, som med kraft kan hävda djurskyddets intressen. Som departementschefen anfört kan man räkna med att kommunsammanslagningarna härvidlag skall medföra en ändring till det bättre. Även genom samarbete inom kommunblocken bör möjligheter för en sådan utveckling skapas. Vidare torde de av departementschefen nu föreslagna åtgärderna i form av upplysning m. m. kunna bidra till att förbättra förhållandena på området. Ehuru det inte är uteslutet att åtgärderna kan komma att visa sig otillräckliga för att en helt tillfredsställande ordning skall uppnås, synes man dock ha anledning att någon tid avvakta resultatet av dem, innan något ytterligare åtgöres. Visar det sig att förhållandena förblir otillfredsställande får ytterligare åtgärder övervägas. Det torde vara nödvändigt att effekten av de nu föreslagna åtgärderna följs med uppmärksamhet så att, om så visar sig erforderligt, förslag till författningsändringar eller annat kan framläggas utan dröjsmål.

Vad utskottet sålunda i anledning av förevarande motioner anfört rörande åtgärderna för att förbättra tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad torde böra givas Kungl. Maj:t till känna.

Här må beträffande *utbildningsverksamhet i veterinärstyrelsens regi m. m.* nämnas att Kungl. Maj:t den 9 september 1966 på därom gjord framställning bemyndigat styrelsen att disponera medel under budgetåret 1966/67 för kurser i djurskydd dels för veterinärer (fyra kurser omfattande tre dagar med cirka 25 deltagare i varje kurs), dels för tillsyningsmän m. fl. vid hälsovårdsnämnder (fyra regionala tredagarskurser). Avsikten är att dessa kurser skall återkomma till dess samtliga hälsovårdsnämnder och veterinärer deltagit. Veterinärstyrelsen har i övrigt medverkat med föredrag rörande djurskyddet vid ett antal möten anordnade av länshälsovårdsförbund. I länsstyrelsernas regi har vidare i flera län ordnats informationsmöten för läns- och hälsovårdsnämnder, varvid orientering om de nya bestämmelserna lämnats.

Utskottet

I fråga om tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad gäller som huvudprincip, att det är hälsovårdsnämnden i orten som har att öva tillsyn över djurens vård och behandling. För sådant ändamål skall nämnden utse en eller flera tillsyningsmän. Vid tillsynen medverkar länsveterinären och distrikts- eller stadsveterinären enligt särskilda föreskrifter. Länsstyrelsen skall med biträde av länsveterinären vaka över att hälsovårdsnämnder och tillsyningsmän samt distrikts- och stadsveterinärer fullgör sina åligganden. Högsta tillsynen tillkommer veterinärstyrelsen.

I motionen hemställes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till sådan skärpning av djurskyddslagstiftningen att grov vanvård och misshandel av djur kan uppdragas på ett tidigt stadium.

Vid behandlingen av frågorna om tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad hösten 1965 uttalade utskottet som sin mening att det alltjämt i många fall brister i de lokala myndigheternas handhavande av tillsynen och att åtgärder är nödvändiga för att förbättra det nuvarande tillståndet. Utskottet uttalade vidare bl. a. att de rådande missförhållandena till stor del synes bero på att det i många kommuner saknas underlag för anställning av avlönade tillsyningsmän, som med kraft kan hävda djurskyddets intressen. Här kan man emellertid räkna med, ansåg utskottet, att kommunsammanslagningarna och samarbete inom kommunblocken skall medföra en ändring till det bättre. Även av Kungl. Maj:t i detta sammanhang föreslagna åtgärder i form av upplysning m. m. torde kunna bidra till att förbättra förhållandena på området.

Vad utskottet då anförde är alltjämt giltigt. På många håll, särskilt i små kommuner med otillräckliga personella resurser, synes det fortfarande brista i tillsynen av djurskyddslagens efterlevnad. Utskottet anser det angeläget att dessa brister så långt möjligt undanröjs och vill så till vida livligt instämma i motionens syfte. Utskottet har emellertid intrycket att en märkbar ändring till det bättre skett under senare år och man synes på de skäl som ovan nämnts ha anledning räkna med att denna utveckling skall fortgå. Även de under år 1965 antagna lagändringarna, som bl. a. gällde djurplågeriparagrafen och bandhundsfrågan, har härvid sin betydelse. Vad gäller frågan om upplysning och utbildningsverksamhet har utskottet erfarit, att vissa initiativ nyligen tagits av veterinärstyrelsen och vissa länsstyrelser. Till följd av det anförda är utskottet inte berett att tillstyrka motionsförslaget om utredning och skärpning av lagstiftningen. Alla till buds stående möjligheter att inom ramen för nuvarande organisation påskynda den önskvärda utvecklingen bör emellertid tillvaratas.

Utskottet får på grund av vad sålunda anförts hemställa,

att förevarande motion, I:35, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 februari 1967

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson, Göran Karlsson*, Svante Kristiansson, Ebbe Ohlsson, Erik Jansson, Torsten Hansson och Skårman;
från a n d r a kammaren: herrar Johansson i Torp, fru Torbrink, herrar Hedin, Svenning, fröken Anderson i Lerum, herrar From, Åberg och Josefson i Arrie.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Skårman*.